

Ks. mgr Dariusz Zuber

ChAT w Warszawie

Urząd pastora w Kościele Ewangelicko-Methodystycznym w RP z teologicznego, ekumenicznego i praktycznego punktu widzenia

Wstęp

Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, podobnie jak pozostałe Kościoły wywodzące się XVI-wiecznej reformacji, podkreśla w swoim nauczaniu powszechne kapłaństwo wiernych. Dlatego nie traktuje posługi pastorskiej w wymiarze sakramentalnym. Wszyscy chrześcijanie na mocy Chrztu Św. są wezwani do posługi w świecie dla chwały Bożej oraz ludzkiego spełnienia¹. Zasięg tej posługi nie zna granic i jest ukierunkowany na to, aby wszyscy ludzie zostali doprowadzeni do zbawczej relacji z Bogiem przez Jezusa Chrystusa oraz zostali odnowieni na obraz swego Stwórcy (zob. Kol 3, 10)². W metodyzmie podkreśla się, że każda służba w kościele jest zakorzeniona w służbie Chrystusa. Chrystus wzywa wszystkich ludzi, by przyjęli Boże zbawienie i podążali za nim drogą miłości i służby. Kościół jako całość przyjmuje to wezwanie i wszyscy chrześcijanie mają udział w tej nieustającej służbie³. Zakorzenienie wspólnoty w służbie Chrystusa wskazuje także na jedność, powszechne kapłaństwo wiernych: „Jest tylko jedna służba w Chrystusie, ale są różne dary i dowody łaski Bożej w ciele Chrystusa (List do Efezjan 4, 4-16). Służba wszystkich chrześcijan uzupełnia się nawzajem. Żadna służba nie jest podporządkowana innej. Wszyscy Zjednoczeni Methodyści są wezwani i posłani przez Chrystusa, aby żyć i pracować razem we wzajemnej współzależności, oraz aby być prowadzonym przez Ducha do prawdy, która wyzwala oraz miłości, która przynosi pojednanie”⁴. Takie rozumienie Kościoła, jako wspólnoty chrześcijan obdarowanych różnymi charyzmatami, wskazuje na istotną cechę metodyzmu. Otóż wyróżnikiem Kościoła jest jego osadzenie na strukturze charyzmatycznej⁵, która wskazuje na

¹ Por. *Księga Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła Methodystycznego*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. I, [red.] E. Puślecki, Z. Kamiński, Warszawa 2002, s. 111.

² Por., tamże.

³ Por. *Porządek Kościelny Konferencji Centralnej Europy Środkowej i Południowej (Dyscyplina Kościoła)*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. V-VIII, [red.] Z. Kamiński, E. Puślecki, Warszawa 2009, s. 39.

⁴ *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., s. 112.

⁵ Warto w tym miejscu nadmienić, że w teologii protestanckiej trwa dyskusja, rozpoczęta przez Adolfa Harnacka, na temat relacji pomiędzy charyzmatami a urzędem kościelnym. Wspomniany Harnack „wyróżniał w Kościele pierwotnym dwie organizacje: charyzmatyczną (w Kościele powszechnym), uformowaną z apostołów, proroków i nauczycieli, oraz niecharyzmatyczną (w Kościołach lokalnych), uformowaną z instytucji wywodzącej się ze społeczności świeckiej (prezbiterzy) i ustanowionej przez wspólnotę (biskupi i diakoni). Niestety w historii Kościoła ta druga organizacja w końcu zastąpiła pierwszą” (J. Majewski, *Teologia na rozdrożach*, Kraków 2005, ss. 167-168.). Debata rozpoczęta przez Harnacka utrwaliła na scenie protestanckiej trzy stanowiska: (1) Prymat, a nawet wyłączność,

współzależność członków zboru od siebie nawzajem. Posługa pastorska jest w tym kontekście ujmowana przez metodystów jako „służebne przywództwo”, czyli hierodiakonia. Jak zatem, wychodząc z takich założeń, rozumieć służbę pastora, tak w aspekcie teologicznym, praktycznym, jak i ekumenicznym? Czy powołanie do służby pastorskiej jest czymś innym od służby każdego z chrześcijan? Jeżeli tak, to w jaki sposób metodyzm definiuje tę różnicę?

Moje rozważania nad powyższymi pytaniami będą prowadzone w ramach kreślonych przez ustalenia teologii biblijnej i ewangelickiej, które stanowią źródła teologii metodystycznej. Z racji jednak, że podstawowe pytanie, jakie stawiam w niniejszej pracy brzmi: Co oznacza być pastorem Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP z teologicznego, ekumenicznego i praktycznego punktu widzenia?, najwięcej uwagi poświęcę analizie tradycji metodystycznej zaprezentowanej głównie w metodystycznych księgach symbolicznych⁶ i dorobku teologicznym oraz prawnym Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego (*Księga Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła-Methodystycznego*), którego częścią jest Kościół Ewangelicko-Methodystyczny w Polsce. Analizy teologiczne będą uzupełnione metodystycznymi opracowaniami teologicznymi oraz wnioskami z dialogu metodystyczno-katolickiego prowadzonego przez Światową Radę Metodystyczną i Kościół rzymskokatolicki, a poświęconemu zagadnieniu Kościoła i urzędu duchownego. Dlaczego odwołanie do dokumentów ekumenicznych? Ponieważ dzięki zaangażowaniu w ten dialog metodyści, w dyskusji z wymagającym partnerem rzymskokatolickim, doprecyzowali własną doktrynę o Kościele, w tym interesujące mnie zagadnienie posługi duchownego⁷. Dodatkowo ustalenia ŚRM są uznawane przez wszystkie Kościoły tradycji metodystycznej.

W przypadku analiz dokumentów prawnych, mówiących o urzędzie pastora Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego (*Prawo Wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP, Porządek Kościelny Konferencji Centralnej Europy Środkowej i Południowej Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego*), w pierwszej kolejności będę opierał się na ustaleniach *Prawa Wewnętrznego KEM w RP*, a dopiero później na *Porządku Kościelnym* i to tylko w tych miejscach, które są zgodne z pierwszym z dokumentów. Wynika to z faktu, że obecną sytuację prawną w polskim Kościele Ewangelicko-Methodystycznym określają dokumenty według następującej hierarchii ważności: *Ustawa o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP z dnia 30 czerwca 1995 roku* (Dz. U. nr 97, poz. 479), *Prawo Wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-*

struktury charyzmatycznej nad strukturą hierarchiczną, (2) Charyzmat i urząd stanowią dwa istotne elementy Kościoła i nie sprzeciwiają się sobie, a występujące napięcia między nimi są czymś naturalnym, (3) Zwolennicy trzeciego stanowiska podporządkowują charyzmaty urzędowi, uważając, że Ci, którzy w Kościele pełnią służebne funkcje, mają charyzmaty (por. J. Majewski, dz. cyt., s. 168). Teologia metodystyczna definiuje relacje pomiędzy urzędem Kościelnym a charyzmatami według drugiego stanowiska.

⁶ Biblijne nauczanie Kościoła wyrażają: *44 Kazania Jana Wesleya, Noty wyjaśniające do Nowego Testamentu, 24 Artykuły Wiary (skrótowa wersja anglikańskich 39 Artykułów Wiary)* i *Wyznanie Wiary Społeczności Ewangelickiej*. Społeczną naukę Kościoła ukazują: *Zasady Ogólne, Zasady Socjalne i Socjalne Wyznanie Wiary*.

⁷ Por. P. Kantyka, *Ku wspólnemu rozumieniu Kościoła. Eklezjologia dialogu katolicko-metodystycznego*, Lublin 2008, s. 205.

Metodystycznego w RP i dopiero później Porządek Kościelny Konferencji Centralnej Europy Środkowej i Południowej Kościoła Ewangelicko-Metodystycznego.

Natomiast przy analizie ekumenicznego aspektu posługo pastora, obok wymienionych wyżej opracowań i dokumentów metodystycznych, będę odwoływał się także do dokumentów dialogu ekumenicznego, jakie podpisał Kościół Ewangelicko-Metodystyczny w Polsce⁸.

1. Być pastorem z perspektywy teologicznej

Najczęściej przywoływanym obrazem Kościoła jest metafora Kościoła jako Ciała Chrystusa⁹, która mówi o wzajemnych związkach łączących osoby tworzące Kościół. Wiary chrześcijan nie da się zdefiniować jedynie w kategoriach indywidualnych relacji poszczególnych wierzących z Panem. Nie ma czegoś takiego jak chrześcijaństwo w pojedynkę. W 1 Kor 12 Apostoł Paweł rozwija koncepcję współzależności członków ciała w kontekście darów Ducha Świętego. Akcentuje on zależność każdego wierzącego od wszystkich pozostałych. Podkreśla, że „[...] wszystkie członki ciała, chociaż jest ich wiele, tworzą jedno ciało [...]” (1 Kor 12, 12). Wszyscy oni, niezależnie od tego, czy Żydzi, czy Grecy, zostali ochrzczeni w jednym Duchu w jedno ciało (zob. 1 Kor 12, 13). Wszyscy członkowie zostali obdarzeni darami. Dary te nie mają służyć osobistej satysfakcji, ale zbudowaniu ciała jako całości (zob. 1 Kor 14, 4-5.12). Chociaż istnieje różnorodność darów, nie mają one wywoływać różnic w ciele. Niektóre z darów są bardziej zauważalne niż inne, ale nie są przez to ważniejsze (zob. 1 Kor 12, 14-25). Nie ma daru, który muszą posiadać wszyscy (zob. 1 Kor 12, 27-31), co znaczy, że nie ma osoby, która by miała wszystkie dary. Takie rozumienie Kościoła wskazuje na wzajemność chrześcijan, którzy są wezwani do troski o siebie.

Każdy członek zboru w świetle nauczania nowotestamentalnego pozostaje w bezpośrednim związku z Bogiem. Kilka tekstów uczy nas tej prawdy w sposób bezpośredni lub pośredni (zob. Rz 5, 1-5; 1 Tm 2, 5; Hbr 4, 14-16). Nie istnieje potrzeba jakiegось szczególnego pośrednictwa¹⁰. Wszyscy mamy bezpośredni kontakt z Bogiem – protestanckie rozumienie „powszechnego

⁸ Są to: *Dokument metodystyczno-reformowany. Deklaracja braterskiej współpracy*, Ostróda-Warszawa, kwiecień 1990 roku, *Dokument luterancko-metodystyczny. Deklaracja współpracy*, Warszawa, kwiecień-maj 1994 roku, *Sakrament chrztu znakiem jedności. Deklaracja Kościołów w Polsce na progu Trzeciego Tysiąclecia*, Warszawa, 23 stycznia 2000 rok.

⁹ W świetle nauczania Nowego Testamentu Kościół można określać jeszcze jako duchową świątynię. Poszczególni chrześcijanie są żywymi kamieniami, które tworzą tę świątynię (zob. 1 P 2, 5). Fundament stanowią apostołowie i prorocy (zob. Ef 2, 20). Sam Chrystus jest kamieniem węgielnym (zob. 1 P 2, 7). Kościół jest opisywany również jako oblubienica Chrystusa. Bliska więź między mężem a żoną jest symbolicznym obrazem intymności, jaki istnieje pomiędzy Chrystusem i Jego ludem (por. Ef 5, 24) (zob. T.B. Brittain, *W co wierzą metodyści i dlaczego?*, Warszawa 2002, ss. 83-84).

¹⁰ Por. M. Erickson, *Teologia chrześcijańska*, (skrypt Ewangelikalnej Wyższej Szkoły Teologicznej we Wrocławiu), Wrocław brw.

kapłaństwa”. Kościół jest Ciałem Chrystusa, składającym się z współzależnych od siebie członków, którzy są obdarowani różnymi darami Ducha Św. Jak więc w takiej perspektywie definiować posługę pastora?

1. 1. Duchowny w perspektywie teologii ewangelickiej

Służba pastora w teologii ewangelickiej definiowana jest nie jako kapłaństwo, ale jako publiczna służba zwiastowania Słowa Bożego. Nie sprzeciwia się to powszechnej służbie zwiastowania wszystkich chrześcijan (powszechne kapłaństwo), którzy mają obowiązek głosić Ewangelię światu (zob. 1 P 2, 9). „Urząd kościelny zakłada duchowe kapłaństwo wszystkich chrześcijan, bo z jednej strony powołani służy Słowa publicznie, czyli w imieniu Kościoła, który ich powołał, wypełniają obowiązki i korzystają z praw, które przysługują wszystkim chrześcijanom z racji duchowego kapłaństwa”¹¹. Urząd duchownego i duchowe kapłaństwo wszystkich chrześcijan nie stoją z sobą w sprzeczności, choć nie są tym samym, „gdyż Biblia wprowadza rozróżnienie między chrześcijanami jako takimi a chrześcijanami jako sługami Słowa, którzy troszczą się o innych chrześcijan”¹². Jak wszyscy chrześcijanie winni znać i wyznawać biblijną prawdę (zob. J 6, 45; 7, 38-39; 1 Kor 2, 15-16; 1 J 2, 27; 1 P 2, 9; Kol 3, 16), tak nauczycieli kościelni muszą posiadać solidną znajomość Pisma oraz zdolność do dzielenia się wiedzą z innymi (zob. 1 Tm 2, 1-7; 5, 22; Tt 1, 5-11).

W Nowym Testamencie urząd duchownego jest służbą, nie godnością i prymatem, hierodiokonią nie hierarchią. „Reprezentant urzędu nie jest panem, lecz sługą (zob. przeciwieństwo między jednym Panem a różnymi posługami w 1 Kor 12, 5!). Służba urzędu duchownego jest zawsze służbą pojednania (2 Kor 5, 18). Urząd ten nie jest celem samym w sobie, lecz jego zadaniem jest zwiastowanie pojednania za pośrednictwem Słowa”¹³. Urząd duchownego nie jest więc wartością samą w sobie, a jego autorytet nie wynika z tego, kim lub czym jest, lecz z tego, co zwiastuje. Stąd tym, co szczególne, nie jest osoba duchownego, lecz to, co głosi, mianowicie orędzie pojednania. Nowy Testament dodaje, że do tego zadania duchowny otrzymuje szczególny charyzmat (zob. 2 Tm 1, 6). W Kościele chrześcijanie posiadają różne charyzmaty, lecz tym charyzmatem dysponuje tylko duchowny. W tak rozumianej definicji urzędu pastora widać, że duchowny nie posiada wyższej wartości niż inne członki Ciała Chrystusowego, ale jest zarazem członkiem dającym się odróżnić od innych członków tego Ciała.

Duchowny działa w zborze, lecz równocześnie zachowuje wobec niego prorocki dystans. W

¹¹ J.T. Mueller, *Dogmatyka chrześcijańska. Podręcznik dla duszpasterzy, nauczycieli i laików*, Warszawa 2008, s. 875.

¹² Tamże.

¹³ H.G. Pöhlmann, *Dogmatyka* (skrypt Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie), Warszawa brw., s. 210.

odpowiedni sposób zostaje on powołany przez kościół/zbór (zob. Dz 6, 3-6; 2 Kor 8, 19), a równocześnie działa z Bożego ustanowienia (zob. Dz 20, 28; Ef 4, 11). „Duchowny sprawuje tylko funkcję wobec Ciała Chrystusowego, nie jest jednak funkcjonariuszem, lecz pasterzem (zob. Dz 20, 28; Ef 4, 11). Za sprawy zboru ponosi odpowiedzialność przed Bogiem (zob. Hbr 13, 7; Jk 3, 1) i działa wobec zboru w „zastępstwie i w miejsce Chrystusa” (zob. Łk 10, 16), o ile wiernie przekazuje Słowo Chrystusa”¹⁴. Pismo Św. wymaga od chrześcijan, żeby darzyli szczególnym zaufaniem i szacunkiem nauczycieli kościelnych, jako tych, którzy zwiastują Słowo Boże: „Bądźcie posłuszni przewodnikom waszym i bądźcie im ulegli; oni to bowiem czuwają nad duszami waszymi i zdadzą z tego sprawę; niechże to czynią z radością, a nie ze wzdychaniem, gdyż to wyszłoby wam na szkodę” (Hbr 13, 17); „A prosimy was, bracia, abyście darzyli uznaniem tych, którzy pracują pośród was, są przełożonymi waszymi w Panu i napominają was; szanujcie ich i miłujcie jak najgoręcej dla ich pracy. Zachowujcie pokój między sobą” (1 Tes 5, 12-13). Apostoł Paweł, gdy pisał do Koryntian: „Tak niechaj każdy myśli o nas jako o sługach Chrystusowych i o szafarzach tajemnic Bożych” (1 Kor 4, 1), miał na myśli nie tylko siebie, lecz także Apollosa (zob. 1 Kor 4, 6) i innych współpracowników w dziele głoszenia Słowa (zob. 1 Kor 3, 22). Dlatego w teologii ewangelickiej, w tym i metodystycznej, występuje rozróżnienie między chrześcijanami jako duchowymi kapłanami a chrześcijanami jako sługami Słowa powołanymi przez Kościół.

1. 2. Służba duchownego w świetle teologii metodystycznej

Według metodystów, pomiędzy darami rozdawanymi przez Ducha Świętego, są szczególne dary (charyzmaty), otrzymane przez powołanych do posługi pastorskiej poprzez ordynację. Charyzmaty te mają na celu porządek i harmonię w Kościele, bez wartościowania, które z tych darów są ważniejsze, jak miało to miejsce w Koryncie (zob. 1 Kor). Przez swoje dary, udzielne zarówno ordynowanym jak i posługującym wspólnocie świeckim, Duch Święty pożywia i umacnia Kościół. Ten sam Duch bowiem działa wśród wszystkich ochrzczonych i we wszystkich pokoleniach¹⁵. Metodyści uważają, że osoby świeckie, jak i ordynowane otrzymują dar i powołanie od Boga, aby kierować Kościołem. Ich posługa ma pomóc „w formowaniu uczniów chrześcijańskich we wspólnocie przymierza w ramach lokalnej kongregacji poprzez kształtowanie duchowe i przewodnictwo dla życia chrześcijańskiego w świecie”¹⁶. W tym miejscu należy zadać pytanie: Na czym polega różnica pomiędzy duchownym ordynowanym a duchownym świeckim?

¹⁴ Tamże, s. 211.

¹⁵ Por. *Paris Report, 1991, The Apostolic Tradition*, [w:] *Growth In Agreement II. Reports and Agreed Statements of Ecumenical Conversations on a World Level 1982-1998*, [red.] Gross J., Meyer H., Rusch W.G., Geneva WCC Publications 2000, s. 60.

¹⁶ *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., 114.

Jak czytamy w *Prawie Wewnętrznym Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP* w artykule 18, pastor świecki wykonuje obowiązki pastora bez sprawowania sakramentu Wieczerzy Pańskiej¹⁷. Świeccy pastory pełnią służbę Słowa oraz służbę w ramach opieki duszpasterskiej w danym zborze oraz współdziałają w kwestii programów zborowych (działalności zboru) pod nadzorem i wsparciem osoby ordynowanej¹⁸. Jak zatem teologia wesleyańska definiuje służbę ordynowanych duchownych? Odpowiedź na to pytanie należy poprzedzić krótkim rysem historycznym, co umożliwi zobaczenie teologii metodystycznej w jej ścisłym powiązaniu z praktyką życia.

Teologiczne rozumienie ordynacji duchownych w metodyzmie wyrasta z doświadczenia twórcy stowarzyszeń metodystycznych ks. Jana Wesleya. Otóż Wesley, znajdując się w palącej potrzebie poszerzenia kadry duchownych dla dynamicznie rozwijającego się metodyzmu w Ameryce, udał się z prośbą o ordynację swoich kaznodziejów do anglikańskiego biskupa Londynu. Spotkał się z odmową i dlatego „po wielu modlitwach, rozmowach z przyjaciółmi, a przede wszystkim po lekturze książki Lorda Petera Kinga pt. *The Primitive Church*, z której wynikało, że prezbiter i episkopos co do rangi święceń należą do tej samej grupy duchownych, a różnią się jedynie zakresem pełnionych funkcji, Wesley uznał, że jako właściwe wyświęcony prezbiter Kościoła Anglikańskiego może położyć ręce na tych, których uzna za godnych i ordynować ich do służby w Kościele Chrystusa”¹⁹. Tak też uczynił, ordynując kilku duchownych do służby w tworzącym się amerykańskim Kościele metodystycznym²⁰. Należy w tym miejscu odnotować, iż decyzja Wesleya o ordynacji została podjęta wbrew dyscyplinie Kościoła Anglikańskiego²¹. Tym samym metodyzm stworzył własną podstawę – o zabarwieniu prezbiteriańskim²² – do rozumienia urzędu duchownego, a zwłaszcza definiowania posługi biskupiej, która w późniejszych latach została doprecyzowana przez spadkobierców myśli Wesleya.

Mianem duchownych ordynowanych w teologii metodystycznej określa się diakonów i prezbiterów oraz biskupów. (W metodyzmie *episkopos* jest rozumiany jako wyższy stopień w ramach *prezbiteriatu*. Biskupi stanowią część kolegium prezbiterów, a są jedynie wybierani i

¹⁷ Por. *Prawo wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP*, Warszawa 2000, s. 9.

¹⁸ *Porządek Kościelny*, dz. cyt., s. 39.

¹⁹ E. Puślecki, *Powracająca fala. Działalność Południowego Episkopalnego Kościoła Metodystycznego w Polsce w latach 1929-1924. Studium historyczno-teologiczne*, Warszawa 2001, s. 45.

²⁰ Wesley początkowo nie myślał o tworzeniu odrębnego Kościoła w Ameryce. Kaznodzieje metodystyczni mieli gromadzić ludzi w stowarzyszeń metodycznych, a sakramenty miały być przyjmowane w Kościele Anglikańskim, tak jak to miało miejsce w Wielkiej Brytanii. Jednak z powodu braku duchowieństwa anglikańskiego i dążeń niepodległościowych w Ameryce, koniecznym stało się uniezależnienie Stowarzyszeń Metodystycznych od Kościoła Anglii. Dlatego w 1784 roku ukonstytuował się Episkopalny Kościół Metodystyczny. U jego źródeł leży decyzja Wesleya o ordynacji swoich kaznodziejów na duchownych metodystycznych, którzy tworzyli później amerykański metodyzm.

²¹ Por. E. Puślecki, dz. cyt., s. 45.

²² Por. tamże.

konsekrowani do swych zadań²³). Funkcję diakonów, wynikającą z ordynacji, określa się jako posługę „Słowa i Nabożeństwa”. Natomiast funkcję prezbiterów określa się jako posługę „Nabożeństwa, Słowa, Sakramentu i Porządku”²⁴. Ordynowani słudzy obok posługi Słowa i Sakramentu są także, jak podkreśla *Księga Dyscypliny*, „na całe życie wezwani przez Boga do służebnego przywództwa w wyspecjalizowanych dziedzinach posługi wśród ludu Bożego. Ordynowani słudzy są powołani do Kościoła dla interpretacji potrzeb, trosk oraz nadziei świata oraz obietnicy Boga dla stworzenia”²⁵. Przytoczony cytat z *Księgi Dyscypliny* wskazuje także na funkcjonalny aspekt służby duchownego w Kościele Ewangelicko-Methodystycznym, który polega na zapewnieniu przez pastora działania instytucjom kościelnym, kontynuacji przywództwa i organizacji życia religijnego oraz troski duszpasterskiej²⁶. Powołanie pastora metodystycznego powinno być realizowane przez „staranne studia biblijne oraz wierną interpretację, przez skuteczne zwiastowanie Ewangelii oraz odpowiedzialne administrowanie sakramentów, przez pilne przywództwo pastoralne w swoich kongregacjach dla owocnego uczniostwa, jak również poprzez postępowanie zgodne z przewodnictwem Ducha Świętego w niesieniu świadectwa poza kongregację [...] aż po krańce ziemi”²⁷. Wzorem dla duchownego jest przykład Jezusa Chrystusa i Jego służebne przywództwo (zob. Mk 10, 43-45) oraz „pasja dla uświęcenia życia i troska, aby połączyć wszystkie lokalne posługi z jak najszerszymi granicami chrześcijańskiej społeczności”²⁸.

Podobnie jak inne wyznania chrześcijańskie, Kościół Metodystyczny uznaje, że wybór służby pastorskiej nie należy wyłącznie do człowieka, lecz jest najpierw wezwaniem Bożym – powołaniem. W dalszej kolejności Kościół poprzez swoje struktury weryfikuje to wezwanie i je potwierdza przez akt ordynacji. Proces weryfikacji kandydatów do służby pastorskiej, jak wskazuje *Porządek Kościelny*, prowadzi między innymi przez zbadanie ich odpowiedzi na pytania/wskazówki opracowane przez ks. Jana Wesleya, czyli: „(1) Czy ubiegający się znają Boga jako Boga odpuszczającego grzechy? Czy mieszka w nich miłość Boża? Czy pragną tylko Boga? Czy są święci w swoim życiu? (2) Czy mają dary i łaskę, które są niezbędne do wykonywania tego powołania? Czy mają jasny i zdrowy umysł? Czy posiadają umiejętności rozstrzygania kwestii duchowych oraz właściwe zrozumienie zbawienia przez wiarę? Czy mówią poprawnie, płynnie i wyraźnie? (3) Czy posiadają owoc Ducha? Czy przez ich służbę ktoś w pełni uznał swój grzech i nawrócił się do Boga i wierzący zostali przez nich wzmocnieni?”²⁹. Warunkiem dopuszczenia do służby pastorskiej jest pozytywna odpowiedź na wszystkie wymienione pytania. Metodyści dodają

²³ Por. K. Cracnell, S.J. White, *An introduction to World Methodism*, Cambridge 2005, s. 136.

²⁴ *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., s. 115.

²⁵ Tamże.

²⁶ Por. P. Kantyka, dz. cyt., s. 168.

²⁷ *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., s. 116.

²⁸ Tamże.

²⁹ *Porządek Kościelny*, dz. cyt., s. 43.

jednak, że choć Kościół musi wypracowywać kryteria rozpoznające powołanie kandydatów, to jednak mają również świadomość, że powołanie przez Boga do służby może urzeczywistnić się w różny sposób. Najważniejszym kryterium, jak pokazuje doświadczenie Kościoła, jest to, „by u osób, które pragną być ordynowane, widoczne były wyraźne znaki wiary, życia i działania chrześcijańskiego”³⁰. Widoczne bowiem w ich życiu dary Ducha, które uwidaczniają Bożą łaskę, pozwalają oczekiwać, że i w przyszłości przyniesie ono owoce³¹.

Ordynację w Zjednoczonym Kościele Metodystycznym, którego częścią jest polski Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, pojmuje się jako dar Boży, który otrzymują kobiety i mężczyźni wybrani do tej służby przez Konferencję. Uroczystość ordynacji jest wydarzeniem liturgicznym, w którym wspólnota modli się o udzielenie ordynowanemu darów Ducha Świętego potrzebnych do spełniania posługiwania³². Ordynacja na prezbitera³³ w metodyzmie została doprecyzowana w ten sposób, „że ordynują wszyscy obecni prezbyterzy, co wyrażone jest przez nałożenie rąk przez biskupa”³⁴. Natomiast w przypadku diakona ordynuje tylko biskup przez nałożenie rąk³⁵. Ordynacja ma miejsce zawsze podczas Konferencji, a jest nią zazwyczaj Konferencja Doroczna jako podstawowa struktura autorytetu w Kościele Ewangelicko-Methodystycznym. Cel ordynacji został określony przez *Księgę Dyscypliny* jako przyjęcie przez Kościół daru Bożego. Przez ordynację bowiem Kościół potwierdza i kontynuuje posługiwanie apostolskie w osobach wyposażonych do tego przez Ducha Świętego³⁶. Ordynowani (diakoni i prezbyterzy) są połączeni z innymi ordynowanymi w ramach szczególnej więzi wynikającej z przynależności do Konferencji Dorocznej (metodystyczny koneksjonalizm). Ta więź ordynowanych jest zobowiązaniem na całe życie³⁷.

W świetle ustaleń ekumenicznego dialogu katolicko-metodystycznego pastor Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego jest tym, który – jako wybrany spośród ludu – reprezentuje lud, co

³⁰ Tamże, s. 41.

³¹ Por. tamże, s. 40.

³² Por. *Brighton Report, 2001, Speaking the Truth in Love. Teaching Authority among Catholics and Methodist Report of The Joint Commission Between The Roman Catholic Church and The World Methodist Council 1997-2001. Seventh Series*, New York 2001, s. 66.

³³ Po liturgii ordynacyjnej na prezbitera, po przyrzeczeniu składanym przez kandydata na prezbitera, następuje modlitwa kongregacji w intencji służby nowych duchownych, która jest zakończona uroczystą modlitwą, wezwaniem Ducha Świętego: *Veni Creator Spiritus*, który wyposaży kandydata na duchownego w stosowne dary potrzebne do służby pastorskiej. Po tej modlitwie biskup i obecni prezbyterzy kładą ręce na głowie każdego z kandydatów, którzy przyjmują święcenia. Po tym biskup mówi: „Bóg za pośrednictwem rąk naszych napełnia cię Duchem Św. na godność prezbitera i na Twą pracę w Kościele Pańskim. Bądź odtąd wiernym głosicielem Słowa Bożego i Świętych Sakramentów w Imię Ojca, i Syna i Ducha Świętego. Amen” (*Rytuał Episkopalnego Południowego Kościoła Metodystów*, Warszawa 1923, s. 79). Współczesna liturgia ordynacyjna w KEM jest bardzo podobna do tej stosowanej w początkach polskiego metodyzmu.

³⁴ E. Puślecki, dz. cyt., s. 45.

³⁵ Por. *Rytuał Episkopalnego...*, dz. cyt., s. 66: „Biskup kolejno dotyka rękami głowy każdej z osób mających przyjąć święcenia djakońskie, mówiąc przy tem: Nadaję ci władzę sprawowania godności Djakona w Kościele Chrystusowym, w Imię Ojca i Syna i Ducha Św. Amen”.

³⁶ Por. *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., s. 11.

³⁷ Por. *Porządek Kościelny*, dz. cyt., s. 40.

oznacza, że przewodniczy (służebne przywództwo) on wspólnocie lokalnego Kościoła, głosząc i wyjaśniając Słowo Boże oraz udzielając sakramentów, działa on w osobie i imieniu Chrystusa³⁸. Służba powołanego przez Boga duchownego jest skierowana do Kościoła i całego świata i za każdym razem jest to posłannictwo samego Chrystusa, którego duchowny reprezentuje³⁹. W tym stwierdzeniu słyhać wyraźne echa nauczania ks. Jana Wesleya, który określał zasięg i ewangelizacyjny cel swojej służby pastorskiej słowami: „świat jest moją parafią”. Dodatkowo teolodzy metodystyczni zaliczają ordynację do „środków łaski, przez które zmartwychwstały Chrystus prowadzi, naucza i uświęca swój Kościół na jego pielgrzymiej drodze”⁴⁰. Inny dokument opracowany przez metodystów dodaje, że posługa duchownych jest udziałem w pasterzowaniu Jezusa Chrystusa, który też prowadzi ludzi wybranych przez siebie do udziału w tej godności⁴¹.

Ordynowany pastor ma prowadzić, jak dopowiadają w innym miejscu dialogu katolicko-metodystycznego teolodzy tradycji wesleyańskiej, życie w Bożej łasce dzięki modlitwie, studium Pisma Świętego i przyjmowaniu sakramentu (Wieczery Pańskiej). Idąc dalej, teolodzy ci podkreślają, że o ile głoszenie Słowa i sprawowanie sakramentów domaga się od ordynowanego pastora osobistej świętości, o tyle skuteczność jego działania zależy nie od niej, lecz przemieniającej mocy Ducha Świętego⁴². Tę zasadę wyraźniej wypowiada dokument Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego pt. *Ta Święta Tajemnica. Zrozumienie Komunii Świętej w ZKM*. Czytamy w nim, że „zaproszenie do Stołu Pańskiego pochodzi od Zmartwychwstałego i obecnego Chrystusa”⁴³, w domyśle nie od Kościoła reprezentowanego w osobie pastora, który jest raczej administratorem stołu, którego gospodarzem jest Jezus Chrystus⁴⁴. Jednym słowem, ważność sakramentu nie zależy od godności sprawującego go pastora (zasada *ex opere operantis*).

2. Praktyczna strona bycia pastorem w KEM

Każda teoria domaga się praktyki, dlatego przedstawiony powyżej teologiczny obraz posługi duchownego należy ukazać w jego praktycznej formie, czyli w przepisach prawnych Kościoła

³⁸ Por. *Brighton Report*, dz. cyt., s. 64.

³⁹ Por. *Dublin Report, 1976*, [w:] *Growth In Agreement. Reports and Agreed Statements of Ecumenical Conversations on a World Level*, [red.] Meyer H., Visher L., New York-Geneva: WCC Publications 1984, s. 79.

⁴⁰ *Brighton Report*, op. cit., s. 68; *Seoul Report, 2006, The Grace given You in Christi. Catholics and Methodist Reflect Further on the Church. Report of the International Commission for Dialogue Between the Roman Catholic Church and The World Methodist Council*, Lake Junaluska 2006, ss. 90-91, więcej zob. P. Kantyka, dz. cyt., ss. 179-180.

⁴¹ Por. *Paris Report*, op. cit., s. 73; *Rio de Janeiro Report, 1996, The World of Life: A Statement on Revelation and Faith*, [w:] *Growth in Agreement II. Reports and Agrees Statements of Ecumenical Conversation on a World Level 1982-1998*, [red.] Gross J., Mayer H., Rusch W.G., Geneva: WCC Publications 2000, s. 120.

⁴² Por. *Paris Report*, op. cit., s. 84; *Seoul Report*, op. cit., s. 134; zob. P. Kantyka, op. cit., s. 178.

⁴³ *Ta Święta Tajemnica. Zrozumienie Komunii Świętej w Zjednoczonym Kościele Metodystycznym*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. III-IV, [red.] O. Benedyktowicz, Z. Kamiński, E. Puślecki, Warszawa 2005, s. 12.

⁴⁴ Por. A. Kleszczyński, *Eucharystia – jednoczy czy dzieli?*, [w:] *To czyńcie na moją pamiątkę. Eucharystia w perspektywie ekumenicznej*, [red.] L. Górka, Warszawa 2005, s. 176.

Ewangelicko-Methodystycznego i wynikających z nich zastosowań do codziennej posługi duchownego.

2. 1. Służba pastora w dokumentach Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP

„Duchowieństwo w Zjednoczonym Kościele Methodystycznym stanowią jednostki, które służą jako zamianowani słudzy, diakoni, starsi oraz lokalni pastory na podstawie nominowania na stanowisko przez biskupa (w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin), którzy posiadają członkostwo w Konferencji Dorocznej oraz są zamianowani, ordynowani albo otrzymali licencję”⁴⁵. Natomiast w polskim Kościele duchownymi metodystycznymi są diakoni i prezbiterzy. Diakonem może być członek Kościoła, który ma co najmniej 21 lat, jest stanu wolnego (nie rozwiedziony) lub żyje w związku małżeńskim i legitymuje się odpowiednim wykształceniem teologicznym⁴⁶. Aby zostać ordynowanym na diakona należy wcześniej zostać przyjętym przez Zgromadzenie Duchownych⁴⁷ na próbę (tzw. probator) – która jest okresem trwającym od 2 do 4 lat – przed przyjęciem do pełnego członkostwa w Konferencji Dorocznej. W tym czasie probatorzy zostają sprawdzeni pod kątem cech charakteru, predyspozycji do pełnienia służby kierowniczej i skuteczności ich działania⁴⁸. Ocenę praktyki przygotowującej do służby diakona podejmuje Rada Wykształcenia Pastorskiego i jeżeli jest ona pozytywna, to Komisja Kwalifikacji i Świeców Pastorskich „bada kwalifikacje moralne kandydata i opiniuje jego podanie o przyjęcie w poczet diakonów. Przedstawionych przez tę Komisję kandydatów zatwierdza Zgromadzenie Duchownych, a ordynacji dokonuje Biskup”⁴⁹. Obowiązkiem diakona jest posługa Słowa i Nabożeństwa. Diakoni są powołani przez Boga do służby na całe życie⁵⁰. Ich szczególnym zadaniem jest wcielanie w życie służby powierzonej Kościołowi i dawanie jej wyrazu oraz prowadzenie całego ludu do wypełniania tej służby. „Pomagają Kościołowi słowem i czynem nieść wiarę w świat oraz zachęcają do tego członków Kościoła. Są uprawnieni do głoszenia Słowa Bożego oraz mają wspierać prezbiterów w udzielaniu sakramentów; ponadto mogą wykonywać inne kościelne czynności. Odpowiadają przed Konferencją Doroczną i biskupem za wykonywanie służby, do której zostali powołani, polegającej na prowadzeniu innych w wierze”⁵¹.

Prezbiterem w Kościele Ewangelicko-Methodystycznym w RP może zostać diakon, który odbył minimum dwuletnie studium konferencyjne (praktyka) zakończone po każdym roku

⁴⁵ *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., ss. 117-118.

⁴⁶ Por. *Prawo Wewnętrzne*, dz. cyt., s. 8.

⁴⁷ Zgromadzenie Duchownych składa się ze wszystkich prezbiterów i diakonów, którzy są członkami Konferencji Dorocznej.

⁴⁸ Por. *Porządek Kościelny*, dz. cyt., ss. 48-50.

⁴⁹ *Prawo Wewnętrzne*, dz. cyt., s. 8.

⁵⁰ Por. *Porządek Kościelny*, dz. cyt., s. 50.

⁵¹ Tamże.

egzaminem, z pozytywnym wynikiem, złożonym przed Radą Wykształcenia Pastorskiego oraz otrzymał dodatnią kwalifikację do Komisji Kwalifikacji i Świeceń Pastorskich i dalej został zatwierdzony przez Zgromadzenie Duchownych i ordynowany przez biskupa⁵². Zasadniczo do obowiązków prezbitera zalicza się głoszenie Słowa Bożego, udzielanie sakramentów oraz duchowe kierownictwo parafią⁵³. Ponadto administruje on parafią, prowadzi spis wiernych należących do parafii oraz księgi metrykalne⁵⁴. Równocześnie przewodniczy z urzędu Radzie Parafialnej (w jej skład wchodzi: kurator, sekretarz, skarbnik, kaznodzieje świeccy, katecheci⁵⁵), którą też reprezentuje na zewnątrz. Prezbyterzy oraz diakoni deklarują się bezwarunkowo przyjąć nominację do służenia wszędzie tam, gdzie zostaną skierowani przez biskupa w porozumieniu z superintendentami okręgowymi⁵⁶. Pozostają oni w relacji wzajemnego zaufania i wspólnocie z innymi ordynowanymi oraz starają się wraz z nimi o uświęcenie społeczności⁵⁷. Wraz z przystąpieniem do tej wspólnoty przyjmują porządek służby pastoralnej i się jemu podporządkowują; dotyczy to również służby w komisjach i radach Konferencji Dorocznej (Komisji Kwalifikacji i Świeceń Pastorskich, Rady Wykształcenia Pastorskiego, Komisji Wychowania Chrześcijańskiego, Komisji Młodzieży, Komisji Kobiet, Komisji Ewangelizacji i Misji, Komisji Ofiarności i Utrzymania Kościoła, Komisji Badawczo-Sądowej oraz innych komisjach i radach⁵⁸). Prezbyterzy i diakoni używają tytułu ksiądz oraz mają prawo do używania stroju przewidzianego dla duchownych. Cenzus wieku duchownych na stanowiskach kościelnych w polskim metodyzmie wynosi 70 lat. Duchowny może przejść w stan spoczynku po ukończeniu 65 roku życia⁵⁹. W *Prawie Wewnętrznym KEM* czytamy, że diakon i prezbyter są z urzędu członkami Konferencji Dorocznej, „z tym, że diakon, jako próbny członek Konferencji, nie posiada biernego prawa wyborczego do władz zwierzchnich Kościoła”⁶⁰. Duchowny w stanie spoczynku pozostaje dalej członkiem Konferencji Dorocznej, tracąc jedynie bierne prawo wyborcze. „Może on nadal wykonywać czynności duszpasterskie i administracyjne w uzgodnieniu z Superintendentem Naczelnym (Biskupem)”⁶¹.

2. 2. Służba pastora w zborze

W polskim *Prawie Wewnętrznym KEM* w dość ogólny sposób została zdefiniowana służba

⁵² Por. *Prawo Wewnętrzne*, dz. cyt., s. 8.

⁵³ Por. tamże, s. 20.

⁵⁴ Por. tamże.

⁵⁵ Por. tamże, ss. 20-21.

⁵⁶ Por. tamże, s. 14.

⁵⁷ Por. *Porządek Kościelny*, dz. cyt., s. 54.

⁵⁸ Por. *Prawo Wewnętrzne*, dz. cyt., art. 33.

⁵⁹ Por. tamże, s. 8.

⁶⁰ Tamże, s. 9.

⁶¹ Tamże, s. 8.

pastora w zborze. Bardziej szczegółową charakterystykę podaje *Porządek Kościelny Konferencji Centralnej Europy Środkowej i Południowej Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego*. W punkcie *Głoszenie Słowa i kościelne działania* czytamy, że pastor jest odpowiedzialny za prowadzenie nabożeństw⁶², czytanie i nauczanie Pisma Świętego oraz zachęcanie innych do czytania Słowa i dawania świadectwa, czyli naśladowania Chrystusa i działania zgodnego z Ewangelią, tak by inni poznawali i naśladowali Jezusa⁶³. Pomocą dla pastorów i kaznodziejów metodystycznych w nauczaniu prawd Pisma Św. jest lekcjonarz, który porządkuje liturgię, prezentując w roku kościelnym historię zbawienia. Obok tego podkreśla koneksjonalizm (integrowanie polskiego środowiska kościelnego, będącego w diasporze) poszczególnych pastorów i parafii metodystycznych w Polsce i zarazem „zapobiega powtarzaniu się ulubionych tematów kaznodziejskich i pomijaniu trudniejszych fragmentów biblijnych”⁶⁴. Metodystyczna lektura i wykład Pisma Św. opiera się na założeniu, że „jądro wiary chrześcijańskiej ukazane było w Piśmie Świętym, naświetlone tradycją, ożywione osobistym doświadczeniem oraz potwierdzone rozumem”⁶⁵. W perspektywie tego założenia służba kaznodziejska i nauczycielska duchownego jest zasadniczo zorientowana praktycznie. „Nawet jeśli wysoce teoretyczne konstrukcje chrześcijańskiej myśli wnoszą swój wkład do zrozumienia teologicznego, to ostatecznie mierzymy prawdę takich stwierdzeń w odniesieniu do ich praktycznego znaczenia. W naszym interesie leży włączenie obietnic i uroszczeń Ewangelii w nasze codzienne życie”⁶⁶.

W obszarze kościelnych działań pastora *Porządek Kościelny* wymienia jeszcze prowadzenie aktów kościelnych (np. śluby, pogrzeby, wprowadzenie nowej rady parafialnej)⁶⁷. W tym śluby kościelne winny być poprzedzone odpowiednim przygotowaniem młodej pary, tzw. kursem przedmałżeńskim. Natomiast pogrzeby obejmują nie tylko prowadzenie nabożeństwa żałobnego, ale również wspieranie rodziny i przyjaciół zmarłej osoby. W służbie kościelnej *Porządek Kościelny* akcentuje przede wszystkim duszpasterski aspekt służby pastorskiej, która realizuje się w domowych wizytach duszpasterskich i poradnictwie pastoralnym.

Nacisk na duszpasterstwo oddaje używane w protestantyzmie słowo „pastor”, którym określa się duchownego. „Pastor” to inaczej „pasterz”. Bowiern każda forma duszpasterzowania jest przejawem „pastorowania” Chrystusowego (zob. 1 Kor 12, 12-13). Duszpasterstwo jest rozumiane

⁶² „1. Nabożeństwa winny być prowadzone we wszystkich parafiach w każdą niedzielę o wyznaczonej godzinie [...] 6. W żadnym wypadku nie wolno odwoływać nabożeństwa niedzielnego. Jedyne wyjątek może stanowić niedziela na zakończenie Konferencji Dorocznej i to tylko w tych parafiach, gdzie nie można zorganizować zastępstwa” (*Appendix. Zarządzenie Zwierzchnika Kościoła w sprawie utrzymania ciągłości nabożeństw i obsługi duszpasterskiej w parafiach*, [w:] *Prawo Wewnętrzne*, dz. cyt., s. 30).

⁶³ Por. *Porządek Kościelny*, dz. cyt., s. 59.

⁶⁴ *Lekcjonarz Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP. Teksty Pisma Świętego do użytku liturgicznego i kaznodziejskiego na wszystkie niedziele i święta kościelne*, Warszawa 1995, s. 3.

⁶⁵ *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., s. 97.

⁶⁶ Tamże, s. 96.

⁶⁷ Por. *Porządek Kościelny*, dz. cyt., s. 59.

jako „odpowiedź chrześcijańskiej społeczności przez jej duchownych w stosunku do osób, które w jakiś sposób czują się słabe w swojej wierze lub są wyobcowane w danej społeczności”⁶⁸. Duchowny, wzorując się na Chrystusie, powinien być tym, który zostawia pozostałe owce i idzie na poszukiwanie tej jednej zagubionej. Do pomocy duszpasterskiej, jakiej udziela duchowny, oprócz wykształcenia teologicznego potrzebne jest również odpowiednie wykształcenie psychologiczne i praktyczne⁶⁹. Dlatego duchowny powinien doksztalać się w tej dziedzinie przez odpowiednie kursy etc. Profesjonalne i efektywne duszpasterstwo charakteryzuje się określoną postawą, która opiera się na zasadach komunikacji dwustronnej z uszanowaniem podmiotowości drugiego człowieka⁷⁰. W tym sensie służba pastorska cechuje się przede wszystkim dialogiczną postawą, czyli duchowny jest zawsze przy swoich parafianach, a nie przeciw nim. Mówiąc inaczej, w relacji wobec wiernych pastor powinien uczyć się sztuki cierpliwego oglądu sytuacji i problemu, jaki przeżywa dana osoba, rozumiejącego słuchania i czułego zjednoczenia serca⁷¹. W takiej perspektywie rozumienia służby duszpasterskiej wybija się na plan pierwszy umiejętność słuchania jako podstawa kontaktu duszpasterskiego⁷², co znajduje odzwierciedlenie w nauce Starego Testamentu (zob. Koh 4, 17; Za 3, 7.11; Jr 18, 15). Obok istotnej służby „pastorskiej” (duszpasterskiej), ważnym powołaniem duchownego jest funkcja, o której mówi Ef 4, 12: „Aby przygotować świętych do dzieła posługiwania”. W tym sensie można powiedzieć, że posługa pastora sprowadza się do funkcji przewodzenia zborowi. Jest to służba specyficzna i szczególnie odpowiedzialna, gdyż przez swoje teologiczne wykształcenie i praktyczne przygotowanie jest on odpowiednio przygotowany do zwiastowania apostołskiego orędzia, które musi zawsze uwzględniać konkretne tu i teraz powierzonych mu w opiekę zborowników.

Praktyczna działalność pastora w zborze, obok szeroko rozumianej służby Słowa i Nabożeństwa, zawiera także obowiązek sprawowania sakramentów chrztu i Wieczerzy Pańskiej zgodnie z ustanowieniem Chrystusa⁷³. Oznacza to, „[1] Przygotowanie rodziców i chrzestnych przed chrztem niemowląt i małych dzieci oraz pouczenie ich o znaczeniu chrztu świętego, ich odpowiedzialności za chrześcijańskie wychowanie ochrzczonych dzieci; [2] Zachęcenie do wzmocnienia przymierza zawartego w sakramencie chrztu oraz odnawiania go w różnych fazach swojego życia⁷⁴; [3] Pouczanie i zachęcanie osób, które zostały ochrzczone jako niemowlęta do stania się wyznającymi członkami Kościoła (czyli zaangażowanymi w życie parafii); [4]

⁶⁸ J. Paton, *Pastoral Counseling – a Ministry of the Church*, Nashville 1983, s. 16.

⁶⁹ Por. O. Benedyktowicz, *Duszpasterstwo i psychoterapia. Poradnictwo pastoralne w praktyce*, Warszawa 2002, s. 23.

⁷⁰ Por. tamże, s. 24.

⁷¹ Por. M. Sawicki, *Hermeneutyka pedagogiczna*, Warszawa 1996, s. 144.

⁷² Por. O. Benedyktowicz, dz. cyt., s. 72.

⁷³ Por. *Porządek Kościelny*, dz. cyt., s. 60.

⁷⁴ Przykładem odnawiania zawartego w chrzcie przymierza z Bogiem jest w liturgii Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego uroczyste Nabożeństwo Odnowienia Przymierza, które odbywa się zwykle na początku każdego roku kalendarzowego. Zob. *Rytuał Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP*, Warszawa 2000, ss. 29-37.

Wyjaśnianie znaczenia Wieczery Pańskiej i zachęcanie do regularnego udziału w tym sakramencie, który jest środkiem do wzrastania w łasce i uświęceniu⁷⁵. Do służby sprawowania sakramentów przynależy także zachęcanie wiernych do korzystania ze środków łaski, jakim są modlitwa, zarówno indywidualna, jak i w społeczności z innymi, studium Pisma Świętego, tzn. czytanie, słuchanie oraz medytacja nad nim, wspomniane już przyjmowanie Wieczery Pańskiej⁷⁶ oraz post i braterskie rozmowy⁷⁷.

Praktyczne obowiązki pastora zawierają w sobie również administrowanie parafią i reprezentowanie jej na zewnątrz, przewodniczenie Radzie Parafialnej oraz prowadzenie spisu wiernych i ksiąg metrykalnych⁷⁸. W szczególności oznacza to między innymi: „[1] Wspieranie i zachęcanie członków zboru w ich służbie; [2] Nadzorowanie chrześcijańskiego wychowania zboru (np. katecheza dla dzieci, młodzieży i dorosłych; godziny biblijne; grupy domowego studium biblijnego; spotkania koła młodzieży, kobiet etc.) i korzystania oraz rozpowszechniania literatury i innych materiałów ewangelicko-metodystycznych; [3] Ponoszenie odpowiedzialności za ustalanie celów, planowania i ocenę pracy zboru; [4] Poszukiwanie osób zdolnych do przyjęcia w Kościele służby pastorskiej i innych funkcji oraz doradzanie takim osobom”⁷⁹. Do obowiązków administracyjnych zalicza się także przestrzeganie przez pastora postanowień prawa KEM, składanie przed Konferencją Parafialną sprawozdania z własnej działalności, zachęcanie do wnoszenia środków finansowych na działalność zboru i rozwijanie ducha ofiarności oraz wspieranie zasad równości w zborze⁸⁰.

2. 3. Służba pastora jako wezwanie do uświęcenia

Istotą metodyzmu jest głoszenie świętości w duchu Pisma Świętego, a konkretnie wezwanie do uświęcenia życia, wspólnoty Kościoła i narodu (socjalne uświęcenie)⁸¹. Położony w teologii metodystycznej akcent na uświęceniu życia wskazuje tym samym na główny aspekt posługi duchownego metodystycznego, którym jest nacisk na osobisty rozwój wiary, a mówiąc inaczej – uświęcenie. Według założyciela metodyzmu głównymi tematami, wokół których należy układać duszpasterstwo oraz teologię i liturgię, są „(1) grzech pierworodny, (2) usprawiedliwienie przez

⁷⁵ *Porządek Kościelny*, dz. cyt., s. 60.

⁷⁶ Por. J. Wesley, *Kazanie XVI. Środki łaski*, [w:] J. Wesley, *Poucz mnie o tym, czego nie wiem. Zbiór kazań*, [red.] E. Puślecki, Warszawa 2001, s. 177.

⁷⁷ Por. J. Wesley, *Zasady ogólne*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie, r. I, [red.] E. Puślecki, Z. Kamiński, Warszawa 2002, s. 92.

⁷⁸ Por. *Prawo Wewnętrzne*, dz. cyt., s. 20.

⁷⁹ *Porządek Kościelny*, dz. cyt., s. 61.

⁸⁰ Por. *Porządek Kościelny*, dz. cyt., s. 62.

⁸¹ Por. E. Puślecki, *Kościół Ewangelicko-Metodystyczny*, [w:] *W drodze za Chrystusem. Kościoły chrześcijańskie w Polsce mówią o sobie*, [red.] H. Tranda, M. Patalon, Kraków 2009, s. 92.

wiarę, (3) świętość życia i serca, doskonałość w miłości”⁸². Wszystkie te elementy, a zwłaszcza dążenie do doskonałości w miłości, dotyczą każdego chrześcijanina. Widać to na przykładzie pytań, wymogów, jakie stawiał Wesley swoim kaznodziejom metodystycznym. Kiedy uświadomimy sobie, że ludzie ci byli wszyscy osobami świeckimi, jest rzeczą oczywistą, że pytania te mają z zasady zastosowanie do wszystkich ochrzczonych i konfirmowanych chrześcijan. Zastrzeżenie tych pytań obecnie tylko do kandydatów do święceń nie zmienia faktu, że dla Wesleya były one właściwymi wskazówkami dla refleksji (autorefleksji) wszystkich szczerze wierzących chrześcijan i miały być zadawane i spotykać się z odpowiedzią pełną niezwykłej powagi. Brzmiały i brzmią one następująco”⁸³: „(1) Czy masz wiarę w Chrystusa?; (2) Czy dążysz do doskonałości?; (3) Czy oczekujesz, że w tym życiu osiągniesz doskonałość w miłości?; (4) Czy szczerze do tego dążysz?”⁸⁴. W Kościołach metodystycznych wymagana jest w każdym przypadku odpowiedź twierdząca. Wezwanie do świętości kierowane jest do wszystkich chrześcijan, co tym samym oznacza, że służba duchownego metodystycznego ma na celu nie tylko własny rozwój, ale także duszpasterską pomoc wiernym w orientowaniu ich życia na dążenie do osiągnięcia doskonałości w miłości. Jest to – jak uzasadnia tradycja metodystyczna – możliwe, ponieważ zwycięstwo nad grzechem jest osiągalne, bo „nie istnieje żadna narzucona ludziom konieczność popełniania grzechu. Łaska Boża z pewnością jest dla nich wystarczająca. Także dzisiaj jest dla nich wystarczająca. Wraz z kuszeniem, które spadło na ludzi, była i łaska, która była dla nich drogą ucieczki, jak też nią nadal pozostaje dla każdej duszy ludzkiej wystawionej na kuszenie. Tak więc ktokolwiek wystawiony jest na kuszenie, bynajmniej nie musi grzechowi ulegać; nikt bowiem nie jest kuszony ponad jego siły”⁸⁵. Kto złączy się z Bogiem, otrzyma nie tylko przebaczenie grzechów, ale siłę do nowego życia, do skutecznej poprawy”⁸⁶.

Położony w teologii wesleyańskiej nacisk na uświęcenie określa metodystyczną duchowość. Pastor jest wezwany do zachęcania zborowników do korzystania z obecnych w Kościele środków łaski służących wewnętrznej przemianie. Przykład takiej postawy widoczny był w służbie pastorskiej ks. Jana Wesleya, który zachęcał swoich współwyznawców, dążących do doskonałości w miłości, do badania serca. Wyrażały to jego praktyczne wskazówki zgrupowane wokół kilku przestróg: „(1) przeciw pysze i opieraniu sprawiedliwości na własnym ego, (2) przeciw córce pychy – entuzjizmowi (zdefiniowanemu jako dążenie do szczęścia bez spełnienia jego warunków wstępnych), (3) przeciw antynomianizmowi (czynienia swego bez względu na cokolwiek), (4)

⁸² A. Outler, *Teologia w tradycji Wesleyańskiej*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. III-IV, [red.] O. Benedyktowicz, Z. Kamiński, E. Puślecki, Warszawa 2005, s. 143.

⁸³ Tamże, s. 180.

⁸⁴ Podstawowe teksty można znaleźć w *The Large Minutes* (1776) z Konferencji w Leeds z roku 1776 oraz w *The Twelve Rules of a Helper* (1773). Zob. *Dzieła Jana Wesleya*, t. VIII, London 1729-31, ss. 309-310.

⁸⁵ J. Wesley, *Kazanie XX. Doskonałość chrześcijańska*, dz. cyt., s. 485.

⁸⁶ Por. A. Outler, dz. cyt., s. 143.

przeciw grzechom zaniechania (zmęczenie i uważanie, że zrobiło się już bardzo dużo, a w każdym razie wystarczająco dużo), (5) przeciw pragnieniu czegokolwiek ponad Boga oraz (6) przeciw schizmie (którą, jak ją Wesley postrzegał, była czymś w rodzaju pobożnego kłótliwego usposobienia)⁸⁷.

Osobiste zbawienie pociąga za sobą chrześcijańską misję i służbę dla świata. Biblijna świętość wymaga czegoś więcej niż tylko osobistej pobożności; miłość do Boga zawsze łączy się z miłością do bliźniego oraz z umiłowaniem sprawiedliwości i odnową życia⁸⁸. To prowadzi nas do kolejnego aspektu służby pastorskiej, a mianowicie zaangażowania duchownego w społeczeństwie.

2. 4. Służba pastora w społeczeństwie

Służba pastora powinna być ukierunkowana na budującą i służebną rolę zboru wobec społeczeństwa. „Służba wszystkich chrześcijan składa się z posługi na rzecz misji Boga w świecie. Misja Boga znajduje najlepszy wyraz w modlitwie, której Jezus nauczył swoich pierwszych uczniów: *Przyjdź Królestwo twoje, bądź wola twoja, jako w niebie, tak i na ziemi*. Wszyscy więc chrześcijanie mają żyć w aktywnym oczekiwaniu: wierni w służbie Bogu i swoim bliźnim, wierni w oczekiwaniu na spełnienie powszechnej miłości Bożej, sprawiedliwości i pokoju na ziemi, jak i w niebie⁸⁹. Tak zaprezentowana służba chrześcijańskiej wspólnoty wskazuje na tak zwane „uświęcenie socjalne”. Według ks. Jana Wesleya nie ma innej religii, jak socjalna, nie ma też uświęcenia bez socjalnego uświęcenia. Przewodniczący zborowi pastor powinien w swym nauczaniu, a przede wszystkim praktyce wiary, ukazywać prawdę, że wspólnota parafialna jako miejsce rozwoju i krzewienia wiary nie może skupiać się tylko na osobistym rozwoju duchowym, ale musi również wyposażać i mobilizować wiernych do ewangelizacji, misji i służby światu⁹⁰. Pomocą w działalności społecznej Kościoła są *Zasady Socjalne*, w których wyartykułowane zostały teoretyczne podstawy i wskazówki do rozwijania pracy socjalnej. „*Zasady Socjalne* wyrażają modlitewny i rozważny wysiłek Konferencji Generalnej wypowiedziany się w kwestiach ogólnoludzkich współczesnego świata w oparciu o solidne biblijne i teologiczne podstawy, jakie zostały ukazane w tradycji Zjednoczonych Metodystów. Mają one być pouczające i przekonywające w najlepszym profetycznym duchu. *Zasady Socjalne* są wezwaniem skierowanym do wszystkich członków Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego ku modlitewnemu i rozważnemu dialogowi wiary i praktyki⁹¹. Parafrazując powyższą wypowiedź można stwierdzić, że metodysta jest

⁸⁷ Cyt. za.: A. Outler, dz. cyt., s. 191.

⁸⁸ Por. E. Puślecki, *Kościół Ewangelicko-Methodystyczny*, dz. cyt., s. 90.

⁸⁹ *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., s. 113.

⁹⁰ Por. tamże, s. 60.

⁹¹ *Zasady Socjalne*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. I, [red.]

człowiekiem, który czerpiąc z bogactwa biblijnego zwiastowania, nigdy nie może być obojętny na sprawy otaczającego go świata⁹². Kierowany przez pastora zbor jest więc wezwany do posługi dla wszystkich ludzi. Pięknie to ujął ks. Jan Wesley: „Przez chrześcijaństwo rozumiem oddawanie czci Bogu w sposób, który zostaje ludziom zwiastowany w Kazaniu na Górze przez Jezusa Chrystusa. Kiedy powiadam, że w swej istocie chrześcijaństwo jest religią społeczną, mam na myśli nie tyle to, że bez społeczeństwa nie jest w ogóle ono do pomyślenia. W argumentacji mojej ograniczę się do kwestii, które wynikają z samego Kazania na Górze. Wykazanie z powodzeniem, że rzeczywiście w swej istocie tak rozumiane chrześcijaństwo jest w tym właśnie sensie religią społeczną, będzie bez wątpienia równoznaczne z wykazaniem, że czynienie chrześcijaństwa religią indywidualnego odosobnienia, prowadzi do jej unicestwienia”⁹³.

Posługa pastora i zboru nie jest jedynie ukierunkowana na działania socjalne (działalność gospodarcza, oświatowo-wychowawcza, świetlice środowiskowe, punkty pomocy medycznej i psychologicznej itp.⁹⁴), ale również na tworzenie w parafii odpowiednich instytucji pomocowych, grup wsparcia, a przede wszystkim kształtowanie zboru jako wspólnoty otwartej. Zbor, w tym szczególnie jego pastor, w swoim funkcjonowaniu ma odzwierciedlać zasadę „włączania wszystkich” (metodystyczne hasło „otwarte serca, otwarte umysły, otwarte drzwi”). Co to znaczy? Włączanie wszystkich oznacza otwartość, przyjęcie oraz wsparcie, które umożliwia ludziom uczestnictwo w życiu Kościoła, społeczności i świata. Dlatego włączanie wszystkich jest zaprzeczeniem wszelkich przejawów dyskryminacji. Cechą wspólnoty włączającej jest to, że wszyscy zborownicy są otwarci, serdeczni, w pełni akceptujący (taka postawa nie oznacza akceptacji grzechu, grzesznych zachowań) oraz wspierający wszystkich w Kościele i społeczeństwie, umożliwiając im pełne uczestnictwo w życiu Kościoła, społeczności i świata⁹⁵.

3. Być pastorem Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP z perspektywy ekumenicznej

Teologia metodystyczna jest swoistym pomostem łączącym ze sobą myśl Wschodu i Zachodu⁹⁶, ale także chrześcijaństwo ewangeliczne, z jego swoistym patosem rozgrzania serca i darmości zbawienia, z chrześcijaństwem katolickim – kładącym nacisk na osobistą drogę

E. Puślecki, Z. Kamiński, Warszawa 2002, s. 119.

⁹² Por. P. Lewicki, *Nauka społeczna metodystów – jej zalety i wady w metodystycznej i ekumenicznej służbie Kościoła w Polsce*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. V-VIII, [red.] Z. Kamiński, E. Puślecki, Warszawa 2009, ss. 107-108.

⁹³ E. Puślecki, *Kościół Ewangelicko-Methodystyczny*, dz. cyt., s. 98.

⁹⁴ Por. *Prawo Wewnętrzne*, dz. cyt., s. 24.

⁹⁵ Por. *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., s. 116.

⁹⁶ Por. T. Terlikowski, *Założyciela metodyzmu synteza chrześcijaństwa*, „Magazyn Teologiczny Semper Reformanda”, www.magazyn.ekumenizm.pl/content/article/20030427122900259.htm, dostęp z dnia 20 kwietnia 2010; D. Zuber, *Beznamiętność chrześcijańska. Dwugłos prawosławno-metodystyczny*, [w:] „Studia Oecumenica”, t. 9, [red.] Z. Glaeser, P. Jaskóła, Opole 2009.

uświęcenia⁹⁷. Można więc śmiało powiedzieć, że ekumenizm jest niejako z natury wpisany w metodyzm. Takie podejście metodystów wyrasta z postawy ks. Jana Wesleya, który tak zachęcał swoich współwyznawców do ekumenizmu: „[Człowiek, mający w sobie ducha chrześcijańskiego uniwersalizmu/ekumenizmu – przyp. D.Z.] jest tym, [...], który miłuje wszystkich, którzy, niezależnie od swoich poglądów, rodzaju religijności czy przynależności zborowej, wierzą w Pana Jezusa Chrystusa; miłuje ich jako przyjaciół, jako braci w Panu, jako członki Chrystusa, dzieci Boże, współuczestników teraźniejszego Królestwa Bożego, współdziedziców wiecznego Królestwa. [...] Ducha prawdziwego uniwersalizmu ma ten [...], kto jest wobec nich pełen niewypowiedzianej dobroci, a życząc im wszelkiego dobra, nieustannie powierza ich w modlitwie Bogu i wstawia się za nich u ludzi [...]”⁹⁸. W świetle tych słów postawa ekumeniczna jawi się jako ponadkonfesyjna wspólnota wszystkich ludów i narodów, które poprzez uwielbienie, wyznawanie i służbę upodabniają się do Jezusa Chrystusa⁹⁹. *Księga Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego* dopowiada, że „jedność chrześcijańska opiera się na teologicznym zrozumieniu, że przez wiarę w Jezusa Chrystusa stajemy się współczłonkami jednego Ciała Chrystusowego. Jedność chrześcijan nie jest kwestią wyboru, lecz jest darem, który należy przyjąć i wrazić”¹⁰⁰. W świetle powyższego widać więc, że posługa pastorska musi być zorientowana ekumenicznie. Jak to wygląda w polskim Kościele Ewangelicko-Metodystycznym?

W Polsce najbliższe relację ekumeniczną KEM posiada z pozostałymi Kościołami ewangelickimi: Kościołem Ewangelicko-Reformowanym¹⁰¹ i Kościołem Ewangelicko-Augsburskim¹⁰². Dialog z wymienionymi Kościołami doprowadził do wzajemnego uznania ambony (urzędu duchownego) i ołtarza (sakramentu Wieczerzy Pańskiej – interkomunia). Na tej płaszczyźnie zadaniem pastora jest pogłębianie ekumenicznej współpracy z parafiami bratnich wyznań, co może przejawiać się wspólnymi nabożeństwami z okazji świąt (Wielki Czwartek, Wielki Piątek, Wielkanoc, Pamiątka Reformacji), działaniami socjalnymi, ewangelizacyjnymi i misyjnymi, opieką duszpasterską nad ewangelikami innych wyznań, nie wymagając od nich zamiany wyznania¹⁰³ oraz gościnnością parafii metodystycznych dla ewangelików tych wyznań w

⁹⁷ Por. T. Terlikowski, dz. cyt.

⁹⁸ J. Wesley, *Kazanie XXXIX. Duch uniwersalizmu*, dz. cyt., s. 475.

⁹⁹ Por. *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., s. 55.

¹⁰⁰ Tamże, s. 105.

¹⁰¹ *Dokument metodystyczno-reformowany. Deklaracja braterskiej współpracy*, Ostróda-Warszawa, kwiecień 1990 roku, <http://www.ekumenia.pl/index.php?D=48>, dostęp z dnia 26 IV 2010.

¹⁰² *Dokument luterancko-metodystyczny. Deklaracja współpracy*, Warszawa, kwiecień-maj 1994 roku, <http://www.ekumenia.pl/index.php?D=46>, dostęp z dnia 26 IV 2010.

¹⁰³ „Wzajemnie uznajemy prawomocność ordynacji duchownych, a więc będziemy usługiwali jedni drugim darami Ducha Świętego w Słowie Bożym, sakramentach i bratniej miłości. Tam, gdzie zaistnieje potrzeba, będziemy przyjmowali jedni drugich do wspólnoty zborowej, nie żądając zmiany wyznania, jeśli ktoś mieszka z dala od swego Kościoła i o przyjęcie poprosi” (*Dokument metodystyczno-reformowany*, op. cit.); „Uznajemy, że wszędzie tam, gdzie zajdzie potrzeba, będziemy za obopólną zgodą zwierzchności Kościołów roztaczali wzajemną opiekę duszpasterską nad wyznawcami naszych Kościołów, nie oczekując od nich zmiany wyznania” (*Dokument luterancko-metodystyczny*, dz.

przypadku braku kaplic czy kościołów w rejonie ich zamieszkania (np. diaspora Kościoła Ewangelicko-Reformowanego korzysta kilka razy w roku z gościnności parafii KEM w Gdańsku, która użycza kaplicy na nabożeństwa reformowane, parafia KEM w Ostródzie użycza budynku na kaplicę dla Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego). Obok tego, w przypadku służbowego wyjazdu, choroby lub innej ważnej przyczyny, gdy duchowny metodystyczny nie może w niedzielę prowadzić nabożeństwa, możliwe jest zastępstwo duchownego z bratniego kościoła ewangelickiego¹⁰⁴. W powyższym kontekście należy dopowiedzieć, że zadaniem pastora jest budowanie wśród wiernych postawy ekumenicznej, a właściwe „bratniej” w relacji do ewangelików innego wyznania. Jednakże to pogłębianie wspólnoty nie może dążyć do rozmywania lub pomniejszania własnej tożsamości wyznaniowej w zestawianiu z tradycją reformowaną i luterańską.

Zdążanie do pełnej jedności wśród chrześcijan jest imperatywem metodyzmu. Dlatego polski Kościół Ewangelicko-Metodystyczny jest członkiem Polskiej Rady Ekumenicznej i angażuje się w osobie pastora i zboru we wszystkie działania ekumeniczne organizowane przez poszczególne Oddziały Regionalne PRE, np. nabożeństwa z okazji Światowej Modlitwy o Jedność Chrześcijan, Światowego Dnia Modlitwy, Święta Biblii, konferencje ekumeniczne, koncerty i inne wydarzenia kulturalne o charakterze ekumenicznym oraz ekumeniczna działalność socjalna (diakonijna). Zaangażowanie ekumeniczne powinno wyrażać się na wiele sposobów, „aby fakt wzajemnego uznania Kościołów, wiernych i służby doprowadził nas do wspólnego uczestnictwa w Komunii Świętej całego ludu Bożego”¹⁰⁵. Zatem przyjęcie równoprawności wszystkich organizmów eklezjalnych jest warunkiem uprawiania uczciwego dialogu, zaś szerokie widzenie Kościoła Powszechnego, jako pojednanego przez Chrystusa ludu Bożego, ma być tego wyrazem¹⁰⁶. Zaangażowaniu ekumenicznemu pastora oraz parafii powinna przyświecać również zasada, że takie wspólne inicjatywy uczą nowego rozumienia własnej tożsamości metodystycznej i jej praktyki oraz pogłębiają wiarę. Taki dialog, współpraca z innymi chrześcijanami pełni w życiu pastora, zboru funkcję gnoseologiczną. Teologia bowiem charakteryzuje się tym, że jest raczej dziełem wspólnym aniżeli wytworem konfesyjnym. Dlatego potrzebujemy drugiego człowieka, który będzie niejako „świadkiem” pomagającym nam weryfikować wiedzę o Bogu, Kościele, sobie i o świecie¹⁰⁷. Ekumeniczny dialog i współpraca, co warte przypomnienia, nie ma na celu zredukowania różnic do jakiegoś najniższego wspólnego mianownika, na którym można oprzeć porozumienie, jedność w

cyt.).

¹⁰⁴ Por. *Appendix. Zarządzenie Zwierzchnika Kościoła w sprawie utrzymania ciągłości nabożeństw i obsługi duszpasterskiej w parafiach*, [w:] *Prawo Wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Metodystycznego w RP*, Warszawa 2000, s. 30.

¹⁰⁵ *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., s. 105.

¹⁰⁶ Por. E. Puślecki, *Kościół Ewangelicko-Metodystyczny*, dz. cyt., s. 101.

¹⁰⁷ Por. D. Zuber, *Pochwała pluralizmu na przykładzie filozofii ks. Józefa Tischnera*, [w:] „Biuletyn Samorządowego Centrum Edukacji w Tarnowie”, nr 14-15, Tarnów 2007, s. 13.

poglądach, lecz ich celem jest podniesienie wszystkich relacji międzywyznaniowych na jak najwyższy poziom międzyludzkiego partnerstwa w dziele misji, ewangelizacji oraz uświęcenia osobistego i socjalnego.

Chrzest udzielony wcześniej w innych Kościołach chrześcijańskich, wyznających wiarę w Trójjedynego Boga, jest uznawany w KEM, dlatego pod żadnym warunkiem nie może być powtarzany przez pastora. W przypadku zaś, gdy kandydat na członka zboru nalega z różnych powodów na powtórny chrzest, odpowiedzialnością pastora jest zachęcenie go do udziału w Nabożeństwie Odnowienia Przymierza, które jest kościelnym aktem potwierdzenia i odnowienia przymierza zawartego w chrzcie. Taka zasada wynika z przekonania metodystów, że chrzest jest jednorazowym aktem przymierza z Bogiem¹⁰⁸. Czytamy o tym również w innym dokumencie, podpisanym przez polski Kościół Ewangelicko-Methodystyczny i inne Kościoły zrzeszone w Polskiej Radzie Ekumenicznej, na temat wzajemnego uznania sakramentu chrztu¹⁰⁹. Z zasady równoprawności wszystkich Kościołów chrześcijańskich wynika także pojmowanie misji i ewangelizacji jako działania, które dalekie jest od prozelityzmu, co oczywiście nie oznacza, że zainteresowani metodyzmem członkowie innych Kościołów nie mogą zmienić wyznania. Taka zmiana może się odbyć po duszpasterskiej rozmowie, odbyciu procesu kandydackiego (w trakcie, którego kandydat na członka parafii zapoznaje się teologią i praktyką wiary metodyzmu) zakończonej złożeniem deklaracji przyjęcia na ręce pastora zboru i publicznego wyznania wiary dla ochrzczonych¹¹⁰.

W dialogu międzyreligijnym misją kierowanego przez pastora zboru jest współpraca z wyznawcami innych religii na rzecz zbawienia, zdrowia i pokoju wszystkich ludzi. Poprzez zachowanie wzajemnego szacunku w rozmowach i praktyczną współpracę, Kościół wyznaje chrześcijańską wiarę w Chrystusa, który jest życiem i nadzieją świata¹¹¹. Zadaniem duchownego jest potwierdzona własnym przykładem zachęta wiernych do angażowania się do współpracy z wyznawcami innych religii w dziedzinie pomocy społecznej.

Zakończenie

Trafnym podsumowaniem prezentowanych powyżej analiz nad sposobem rozumienia posługi pastorskiej w metodyzmie jest tekst z *Księgi Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego*, do którego przynależy Kościół Ewangelicko-Methodystyczny w Polsce. *Księga*

¹⁰⁸ Por. *Porządek Kościelny*, dz. cyt., ss. 12-13.

¹⁰⁹ Por. *Sakrament chrztu znakiem jedności. Deklaracja Kościołów w Polsce na progu Trzeciego Tysiąclecia*, Warszawa, 23 stycznia 2000 rok, <http://www.ekumenia.pl/index.php?D=42>, dostęp z dnia 26 IV 2010.

¹¹⁰ Por. *Prawo Wewnętrzne*, dz. cyt., s. 6.

¹¹¹ Por. *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., s. 106.

Dyscypliny określa służbę pastorską jako „służebne przywództwo”, czyli nie model świętowladczy, hierarchiczny a właśnie model święto-służebny¹¹², hierodiakonijny. Jan Wesley nazwał taki model „dogładaniem się nawzajem w miłości”¹¹³. Powołanie na duchownego Kościoła potwierdzone jest przez specjalne dary, dowody łaski Bożej oraz obietnicę użyteczności. „Boże powołanie do służebnego przywództwa jest wewnętrzne, ponieważ trafi do poszczególnej osoby, oraz zewnętrzne przez wnikliwość i uprawomocnienie Kościoła. Przywilej służebnego przywództwa w Kościele jest wezwaniem do uczestnictwa w przygotowaniu kongregacji/zboru i całego Kościoła do misji Boga w świecie”¹¹⁴. I dalej, jak wyjaśnia metodystyczny dokument, obowiązkiem służebnego przywództwa jest kształtowanie uczniów chrześcijańskich we wspólnocie przymierza kongregacji. Pociąga to za sobą zdolność utrzymywania duchowej relacji z Bogiem, która jest przywilejem i obowiązkiem służebnych sług. Pociąga to również za sobą nauczanie i przewodnictwo uczniom chrześcijańskim wraz z dbaniem o rozwój ich wiary i wzrastania w świętości oraz pomoc w ich świadczeniu o Jezusie Chrystusie w świecie poprzez akty czci oddawanej Bogu, modlitwy, współczucia, a także sprawiedliwości pod przewodnictwem Ducha Świętego¹¹⁵.

¹¹² Por. S. Niedźwiedziński, *Powołani do hierodiakoni*, „Pielgrzym Polski” 2007, nr 1, s. 11.

¹¹³ *Księga Dyscypliny*, dz. cyt., s. 115.

¹¹⁴ Tamże.

¹¹⁵ Por. tamże.

Bibliografia

- Benedyktowicz O.**, *Duszpasterstwo i psychoterapia. Poradnictwo pastoralne w praktyce*, Warszawa 2002.
- Benedyktowicz W.**, *Protestanckie rozumienie jedności*, [w:] *Ku chrześcijaństwu jutra. Wprowadzenie do ekumenizmu*, [red.] Hryniewicz W., Gajek J.S., Koza S.J., Lublin 1996.
- Brighton Report, 2001, Speaking the Truth in Love. Teaching Authority among Catholics and Methodist Report of The Joint Commission Between The Roman Catholic Church and The World Methodist Council 1997-2001. Seventh Series*, New York 2001.
- Brittan T.B.**, *W co wierzą metodyści i dlaczego*, Warszawa 2002.
- Cracnell M., White S.J.**, *An introduction to World Methodism*, Cambridge 2005.
- Dokument luterancko-metodystyczny. Deklaracja współpracy*, Warszawa, kwiecień-maj 1994 roku, <http://www.ekumenia.pl/index.php?D=46>, dostęp z dnia 26 IV 2010.
- Dokument metodystyczno-reformowany. Deklaracja braterskiej współpracy*, Ostróda-Warszawa, kwiecień 1990 roku, <http://www.ekumenia.pl/index.php?D=48>, dostęp z dn. 26 IV 2010.
- Dublin Report, 1976*, [w:] *Growth In Agreement. Reports and Agreed Statements of Ecumenical Conversations on a World Level*, [red.] Meyer H., Visser L., New York-Geneva: WCC Publications 1984, ss. 340-366.
- Erickson M.**, *Teologia chrześcijańska* (skrypt Ewangelikalnej Wyższej Szkoły Teologicznej we Wrocławiu), Wrocław brw.
- Hryniewicz W.**, *Być chrześcijaninem dzisiaj. Krótki zarys christianologii ekumenicznej*, [w:] *Ku chrześcijaństwu jutra. Wprowadzenie do ekumenizmu*, [red.] Hryniewicz W., Gajek J.S., Koza S.J., Lublin 1996.
- Hryniewicz W.**, *Duchowość całości*, [w:] *Ku chrześcijaństwu jutra. Wprowadzenie do ekumenizmu*, [red.] Hryniewicz W., Gajek J.S., Koza S.J., Lublin 1996.
- Kantyka P.**, *Ku wspólnemu rozumieniu kościoła. Eklezjologia dialogu katolicko-metodystycznego*, Lublin 2008.
- Kleszczyński A.**, *Eucharystia – jednoczy czy dzieli?*, [w:] *To czyńcie na moją pamiątkę. Eucharystia w perspektywie ekumenicznej*, [red.] Górka L., Warszawa 2005.
- Konkordia między Kościołami wyrosłymi na gruncie reformacji w Europie zawarta 16 marca 1973 roku (Konkordia leuenberska)*, <http://www.ekumenia.pl/index.php?D=50>, dostęp z dnia 26 IV 2010.

- Księga Dyscypliny Zjednoczonego Kościoła Metodystycznego*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. I, [red.] Puślecki E., Kamiński Z., Warszawa 2002, ss. 9-154.
- Ku chrześcijaństwu jutra. Wprowadzenie do ekumenizmu*, [red.] Hryniewicz W., Gajek J.S., Koza S.J., Lublin 1996.
- Lekcjonarz Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP. Teksty Pisma Świętego do użytku liturgicznego i kaznodziejskiego na wszystkie niedziele i święta kościelne*, Warszawa 1995.
- Lewicki P.**, *Nauka społeczna metodystów – jej zalety i wady w metodystycznej i ekumenicznej służbie Kościoła w Polsce*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. V-VIII, [red.] Kamiński Z., Puślecki E., Warszawa 2009, ss. 107-126.
- Majewski J.**, *Teologia na rozdrożach*, Kraków 2005.
- Małżeństwo chrześcijańskie o różnej przynależności wyznaniowej. Deklaracja Kościołów w Polsce na początku Trzeciego Tysiąclecia (Projekt dokumentu)*, <http://www.ekumenia.pl/index.php?D=111>, dostęp z dnia 26 IV 2010.
- „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. I, [red.] Puślecki E., Kamiński Z., Warszawa 2002.
- „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. III-IV, [red.] Benedyktowicz O., Kamiński Z., Puślecki E., Warszawa 2005.
- „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. V-VIII, [red.] Kamiński Z., Puślecki E., Warszawa 2009.
- Methodystyczne stanowisko w sprawie Wspólnej Deklaracji o Usprawiedliwieniu*, „Pielgrzym Polski” 2007, nr 3, ss. 7-9.
- Mueller J.T.**, *Dogmatyka chrześcijańska. Podręcznik dla duszpasterzy, nauczycieli i laików*, Warszawa 2008.
- Napiórkowski S.C.**, *Modele jedności*, [w:] *Ku chrześcijaństwu jutra. Wprowadzenie do ekumenizmu*, [red.] Hryniewicz W., Gajek J.S., Koza S.J., Lublin 1996.
- Niedźwiedziński S.**, *Powołani do hierodiakoni*, „Pielgrzym Polski” 2007, nr 1, ss. 10-11.
- Outler A.**, *Ewangelizacja w duchu Wesleyańskim*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. III-IV, [red.] Benedyktowicz O., Kamiński Z., Puślecki E., Warszawa 2005, ss. 49-121.
- Outler A.**, *Teologia w tradycji Wesleyańskiej*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. III-IV, [red.] Benedyktowicz O., Kamiński Z., Puślecki E., Warszawa 2005, ss. 123-200.
- Paton J.**, *Pastoral Counseling – a Ministry of the Church*, Nashville 1983.

Paris Report, 1991, The Apostolic Tradition, [w:] *Growth In Agreement II. Reports and Agreed Statements of Ecumenical Conversations on a World Level 1982-1998*, [red.] Gross J., Meyer H., Rusch W.G., Geneva WCC Publications 2000, ss. 597-618.

Pöhlmann H.G., *Dogmatyka* (skrypt Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie), Warszawa brw.

Porządek Kościelny Konferencji Centralnej Europy Środkowej i Południowej (Dyscyplina Kościoła), [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. V-VIII, [red.] Kamiński Z., Puślecki E., Warszawa 2009, ss. 9-80.

Prawo wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP, Warszawa 2000.

Puślecki E., *100-lecie socjalnego wyznania wiary metodystów*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. V-VIII, [red.] Kamiński Z., Puślecki E., Warszawa 2009, ss. 81-87.

Puślecki E., *Kościół Ewangelicko-Methodystyczny*, [w:] *W drodze za Chrystusem. Kościoły chrześcijańskie w Polsce mówią o sobie*, [red.] Tranda H., Patalon M., Kraków 2009.

Puślecki E., *Powracająca fala. Działalność Episkopalnego Kościoła Methodystycznego w Polsce w latach 1920-1924. Studium historyczno-teologiczne*, Warszawa 2001.

Rio de Janeiro Report, 1996, The World of Life: A Statement on Revelation and Faith, [w:] *Growth in Agreement II. Reports and Agrees Statements of Ecumenical Conversation on a World Level 1982-1998*, [red.] Gross J., Mayer H., Rusch W.G., Geneva: WCC Publications 2000.

Rytuał Episkopalnego Południowego Kościoła Methodystów, Warszawa 1923.

Rytuał Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP, Warszawa 2000.

Sakrament chrztu znakiem jedności. Deklaracja Kościołów w Polsce na progu Trzeciego Tysiąclecia, Warszawa, 23 stycznia 2000 rok, <http://www.ekumenia.pl/index.php?D=42>, dostęp z dnia 26 IV 2010.

Sawicki M., *Hermeneutyka pedagogiczna*, Warszawa 1996.

Seoul Report, 2006, The Grace given You in Christi. Catholics and Methodist Reflect Further on the Church. Report of the International Commission for Dialogue Between the Roman Catholic Church and The World Methodist Council, Lake Junaluska 2006.

Spoerri T., *Teologia metodyzmu*, Warszawa 1987.

Ta Święta Tajemnica. Zrozumienie Komunii Świętej w Zjednoczonym Kościele Methodystycznym, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie”, r. III-IV, [red.] Benedyktowicz O., Kamiński Z., Puślecki E., Warszawa 2005, ss. 7-19.

Terlikowski T., *Założyciela metodyzmu synteza chrześcijaństwa*, „Magazyn Teologiczny Temper Reformanda”, www.magazyn.ekumenizm.pl/content/article/20030427122900259.htm, dostęp z dnia 20 kwietnia 2010.

Ustawa o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP z dnia 30 czerwca 1995 roku (Dz. U. nr 97, poz. 479).

Wesley J., *Poucz mnie o tym, czego nie wiem. Zbiór kazań*, [red.] Puślecki E., Warszawa 2001.

Wesley J., *Zasady ogólne*, [w:] „Methodos. Przegląd teologiczno-społeczny WST im. Jana Łaskiego w Warszawie, r. I, [red.] Puślecki E., Kamiński Z., Warszawa 2002, ss. 90-93.

Wspólna Deklaracja w Sprawie Nauki o Usprawiedliwieniu, 1999 rok, <http://www.ekumenia.pl/index.php?D=43>, dostęp z dnia 27 IV 2010.

Zuber D., *Beznamiętność chrześcijańska. Dwugłos prawosławno-metodystyczny*, [w:] „Studia Oecumenica”, t. 9, [red.] Glaeser Z., Jaskóła P., Opole 2009.

Zuber D., *Bóg szukający człowieka – o metodystycznej teologii łaski*, „Pielgrzym Polski” 2008, nr 9, ss. 6-8.

Zuber D., *Działanie Ducha Świętego w osobistej wierze*, „Pielgrzym Polski” 2009, nr 6, ss. 3-7.

Zuber D., *Pochwała pluralizmu na przykładzie filozofii ks. Józefa Tischnera*, [w:] „Biuletyn Samorządowego Centrum Edukacji w Tarnowie”, nr 14-15, Tarnów 2007.

Zuber D., *Pojęcie Kościoła u ks. Jana Wesleya*, „Pielgrzym Polski” 2008, nr 10, ss. 10-14.